

● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ●

ODDOLŽITEV ZNANSTVENIKU

V Zgornji nad Dolskim je bila 28. maja svečana proslava 200-letnice izida prvega Vegovega logaritmovnika in odkrit je bil doprinski kip Jurija Vega, delo akademskega kiparja Aladara Zahariša.

V rojstnem kraju velikega našega znanstvenika je bilo tisto soboto prisrčno slovesno. Organizatorji so prek posebnega odbora pri OK SZDL naše občine pripravili proslavo, ki jo je odprl predsednik naše občinske kulturne skupnosti inž. Tihomir Pinter. Slavnostni govornik docent dr. Tomaž Pisanski je orisal pomen Vegovega logaritmovnika kot eminentno znanstveno-kulturno dejanje pred 200 leti, s katerim smo se Slovenci vključili v matematični svet tedanje in kasnejše Evrope pa tudi vsega sveta in katerega pomen sega vse do moderne dobe računalnikov. O pomenu Vegovega dela skozi čas je v pozdravnem nagovoru spregovoril tudi predsednik balkanske zveze matematikov prof. Djuro Kurepa.

Slovenski narod se je doslej že oddolžil Vegovemu spominu s spomeniki v Ljubljani, Idriji in Moravčah. Sedaj se jim je pridružil še najnovejši v rodni Zagorici — odkril ga je dr. Pisan-

ski (na sliki) in ga izročil v varstvo krajanom KS Klopce.

Kulturni program so izvedli učenci OŠ Križevska vas in mladinski zbor Klopce, pevski zbori OŠ Moravče, Dolsko in Edvarda Kardelja iz Polja ter mešani pevski zbor tovarne Iskra — tozda Vega. Domačini so nato pripravili še tovariško srečanje.

Tudi okolica spomenika je sedaj nanovo urejena in skupaj s preurejeno Vegovo spominsko sobo v poleg stoječi rodni Vegovi hiši tvori delček Zagorice, ki bo lahko tudi sam po sebi vabil k obisku. Sedanji lastniki Pokovčevi pa obiskovalcem ponudijo ne samo ogled razstavljenih del in slik v spominski sobi, marveč

tudi v nakup več knjižnih del o Juriju Vegi, novo barvno razglednico in značko z njegovim likom pa še kaj. Če naj še omenimo, da je Zagorica vključena v več transverzal in peš poti, da je od tam le urico hoda do geografskega središča Slovenije in celotnega projekta Vače 81, potem lahko zatrdimo, da se ta vzhodni del naše občine vključuje v širše zaledje Ljubljane, ki se nam je sedaj še vabljiveje približal. Znanstvenik Jurij Vega je tudi k temu prispeval svoj nemajhen delež.

Pa še to! Dolga leta je za Vegovo spominsko sobo vzorno skrbelo društvo matematikov, fizikov in astronomov SRS. Ko se mu je pridružila kulturna skupnost naše občine, se je skrb bolj razširila tudi na »nematematični« del njegove rodne hiše in okolice s postavitvijo kipa vred. Vse to in proslavo ob letošnjem jubileju pa so poleg obeh prej imenovanih omogočili predvsem OK SZDL, izvršni svet naše občinske skupščine in občinska komunalna skupnost, KS Klopce, nekatere delovne organizacije, društva in posamezniki.

Besedilo AM, slika JANEZ PUKŠIČ

● VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE ● VZGOJA IN IZO

● 6. SREČANJE MLADIH TEHNIKOV LJUBLJANE

Mladi tehniki iz Most med najboljšimi

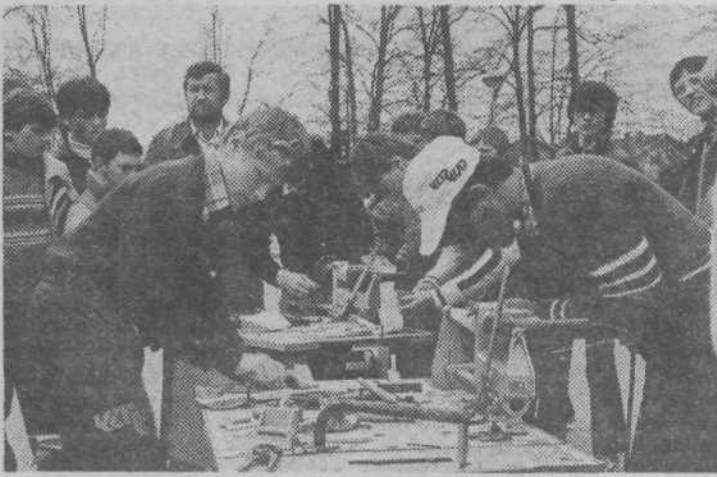
V organizaciji mestne zveze organizacij za tehnično kulturo in pod pokroviteljstvom skupščine občine Ljubljana-Center je bilo 21. maja na OŠ Prežihov Voranc 6. srečanje mladih tehnikov Ljubljane. Sodelovalo je 378 ekip iz 48 ljubljanskih osnovnih šol. V osmih disciplinah (brodarsko, letalsko in raketno modelarstvo, konstruktorstvo Fischer, promet, spoznavanje ozd, tekmovalne z orodjem klip-klap in tekmovalne v obrambi in zaščiti) se je v praktičnem in teoretičnem delu pomerilo več kot 800 mladih. Na OŠ Prežihov Voranc pa je bila tudi nagradna razstava tehničnih dejavnosti.

V skupni uvrstitvi ekip je prvo mesto zasedla OŠ Edvard Kardelj, drugo OŠ Edvard Kardelj, tretje OŠ Maksa Pečarja in četrto OŠ Jože Moškrčič. Druge osnovne šole iz naše občine so se uvrstile takole: 32. Tone Trtnik-Tomaž; 38. Vide Pregare; 40. Kette-Murn; 41. Leopold Maček-Borut in 47. Adolf Jakhel.

Naj naštetimo nekaj najboljših uvrstitev na posameznih področjih! Modelarji z OŠ Edvarda Kardelja so v brodarskem modelarstvu zasedli tretje mesto (v kategoriji jadric so bili celo prvi). V tekmovalju v kon-

struktorstvu (Fischer) je bila ekipa OŠ Jože Moškrčič druga (v kategoriji UT-1, in UT- 28. razred so bili prvi), OŠ Edvarda Kardelja pa tretja. Tudi v prometu se ne bi mogli bolje odrežati, kot so se; zmagali so namreč tekmovalci iz OŠ Edvarda Kardelja, drugi pa so bili iz Jožeta Moškrčiča. V tekmovalju v obrambi in zaščiti pa so bili poljski šolarji drugi.

Naj omenimo še nekaj tekmovalcev teh dveh šol, ki so bili prvi med posamezniki: v brodarskem modelarstvu Gorazd Učakar, Jože Moškrčič; v brodarskem modelarstvu, kategorija jadric Gregor Česnik, OŠ Edvard Kardelj; v konstruktorstvu Marko Klopčič, OŠ Jože Moškrčič in v vožnji s kolesom Igor Valšek iz OŠ Edvard Kardelj D. J.

Tekmovalje v orodju klip-klap (Foto: Marjan Garbajs)

● KOMITE ZA DRUŽBENE DEJAVNOSTI O DELU ŠOL

DOBRO IZDELANI PROGRAMI

Na svoji redni seji sredi maja je naš komite za družbene dejavnosti obravnaval tudi poročilo o delu v osnovnih šolah naše občine v šolskem letu 1981-82 in se seznanil z razmerami v letošnjem šolskem letu. Podobno kot prejšnja leta so člani komiteja tudi tokrat ugotavljali, da poročilo, ki ga pripravlja Zavod za šolstvo, priložuje precej pozno, hkrati pa je premalo prilagojeno potrebam posameznih šol. Po mnenju komiteja bi morali to poročilo obravnavati že v jeseni, kmalu po pričetku novega šolskega leta, saj Zavod za šolstvo takrat že razpolaga z vsemi podatki.

V poročilu je govor o vseh področjih dela osnovnih šol. Večina ugotovitev ni nova in ponavljajo se stare težave. Še vedno nas pesti pomanjkanje ustreznih kadrov, saj so nekatera učna in vzgojna

Tudi učenci teh šol se bolj malo poznajo med seboj. To pa ne velja za ravnatelje in učitelje, ki z gledno sodelujejo med seboj. ◆ Nasploh so naše osnovne šole v lanskem šolskem letu kar dobro izpeljale zastav-

Drugi del poročila, ki se je nanašal na tekoče šolsko leto, so pripravili na našem komiteju za družbene dejavnosti. Govor je bil o osnovni šoli II. grupe odredov v Novih Fuzinah, v kateri bo v prihodnjem šolskem letu pouk stekel tudi na predmetni stopnji, čeprav osmega razreda še ne bo; težave pa so tudi z oblikovanjem sedmega, saj za zdaj še ni vpisanih dovolj učencev.

Nasploh so razredi na naših osnovnih šolah po številu zelo različni. Medtem ko osnovni šoli Vide Pregare in Kette-Murn obiskuje manj učencev kot prejšnja leta, je na osnovnih šolah Jožeta Moškrčiča in Edvarda Kardelja njihovo število v razredu večje kot dovoljuje normativ. To stanje bo naš komitej za družbene dejavnosti poskušal rešiti tako, da bo šolarje, ki stanujejo na meji šolskih okolišev, preusmerjal v šole z manjšim številom učencev.

Komite je obravnaval tudi priprave na celodnevni pouk na OŠ Jožeta Moškrčiča, na katerega naj bi v jeseni, če bo prizidek končan, prešlo 26 oddelkov na razredni stopnji. Več časa so člani komiteja namenili tudi usmerjanju osnovnošolcev v srednje usmerjeno izobraževanje. Zavzeli so se za to, da šole srednjega usmerjenega izobraževanja pripravijo dodatna merila za sprejem učencev; pri vpisu naj ne upoštevajo le učni uspeh, marveč tudi učenceve sposobnosti in strokovno mnenje osnovnih šol in skupnosti za zaposlovanje.

DARJA JUVAN

področja na naših osnovnih šolah nestrokovno zasledena. Ta pomanjkljivost bi se dala odpraviti s povezovanjem osnovnih šol v občini, saj je na nekaterih šolah posamezni predmet nestrokovno zasleden le po nekaj ur.

Tudi povezovanje centralnih šol s podružničnimi, ki jih je devet, ni najboljšo. To se kaže predvsem na samoupravnem področju. Delegati staršev, ki so jih podružnične šole imenovala v svet centralne šole, se le redkokdaj udeležujejo sej sveta.

ljene programe. Težave jim je povzročalo predvsem sodelovanje z zunanjimi mentorji. Učni uspeh je bil 98,62-odstoten, medtem ko je bil leto dni poprej 98,72 odstoten. K temu, da je učni uspeh tako dober, je predvsem prispevala dopolnilni pouk, v katerega je bilo vključeno 34,9 odstotka vseh učencev. Kljub tem visokim številom pa so mošćanske šole v povprečju po uspehu med najslabšimi v Ljubljani. Člani komiteja so zato sklenili, da naj Zavod za šolstvo opravi analizo in poišče vzroke temu stanju.

Glasbeni večer Mateje Haller

V dvorani glasbene šole Moste-Polje smo 20. maja doživeli prijeten glasbeni večer.

Mateja Haller, študentka II. letnika akademije za glasbo in učiteljica za flavto ter kljunasto flavto na naši glasbeni šoli, je pripravila in izvedla izredno uspešen samostojen galsbeni nastop. Izvajala je dela C. Stamitzja, P. Osgiana, G. Enescuja, P. Hindemitha in N. R. Korsakova. Na klavirju jo je spre-

ljala in dopolnjevala prof. Vlasta Doležal-Rus. Mošćani smo bili tega večera še prav posebno veseli, saj je Mateja s prvimi resnejšimi koraki v glasbeni svet pričela na naši glasbeni šoli in prav na tej šoli je glasbo tako vžljubila, da se ji je zapisala tudi poklicno. Svoje znanje pa že sedaj daje tudi učencem na šoli, kjer je pred leti sama pričela.

Zelimo ji uspešno pedagoško in umetniško pot in še mnogo takih srečanj! A.

Brešanova farsa

Začetek sodelovanja med MGL in KD Španski borci

V soboto, 14. maja, je bil z gostovanjem Mestnega gledališča ljubljanskega in priložnostnim slavnostnim nagovorom tudi praktično obeležen začetek rednega in organiziranega sodelovanja tega gledališča s KD Španski borci. Na zapis je seveda namenjen v prvi vrsti uprizoritvi, ki pomeni uspešno letošnje sezone MGL.

Besedilo je bilo napisano že pred leti, vendar nikakor ni uspelo prodreti na noben hrvaški ali katerikoli oder v Jugoslaviji. Ta prodor so mu preprečevale seveda prav tiste strukture, ki so v besedilu osmešene. Podobno kot v svoji najuspešnejši satirični tragikomediji Predstava Hamleta v vasi Spodnja Mrduša, se je znani hrvaški dramatik Ivo Brešan tudi v farski Hudič na filozofski fakulteti lotil predvsem slaboumnosti in pretirane pravovernosti raznih sektašev in pretirano vnetih organov oblasti, ki v slehernem svobodomislecju vidijo sovražnika države in napredka. V ta namen je Brešan uporabil ali vsaj parafraziral že več stoletij znani

motiv o dr. Faustju, ki podpiše pogodbo s hudičem, zato da bi mu le-ta nudil svoje usluge na zemlji. Vendar se pri Brešanu, še bolj kot, na primer, pri Goetheju izkaže, da je Faust (prof. Fausner) v bistvu žrtev manipulacije hudiča, ki je pravzaprav neke vrste personifikacija volje do moči in oblasti (morda celo Fausnerjeve nezavedne težnje po moči). Ko hudič, prek Fausnerja, svoj namen doseže in se infiltrira v vladajoče družbene strukture, zavzame Fausnerja (njegov razum) in obdrži le še njegovo telo, telo uspešnega profesorja in družbenopolitičnega delavca.

Tema vsekakor nudi obilo možnosti tako za zabavne kot

Kulturni dom ŠPANSKI BORCI

predvsem za učinkovite satirične poudarke. Uprizoritev v MGL je skušala izpostaviti predvsem neke vrste ljudsko (tipološko) komiko, satirično pa se je razširila še v zaključku, ki je tudi najučinkovitejši in gledališko najzanimivejši. Čeprav torej vse možnosti, ki jih besedilo ponuja, niso izkoriščene, je uprizoritev, predvsem po zaslugi nekaj igralcev, ki so izoblikovali dovolj učinkovite komične tipe (Franc Markovčič kot načelnik milice, Janez Škof kot partijski sekretar, Stanislava Bonisegna kot prepriljiva navika Marjetica), za gledalce očitno dovolj privlačna, saj je prav ob gostovanju v KD Španski borci šla čez oder že sedemdesetlet.

TONE PERŠAK

Uspeh mošćanskih srednješolcev

V sredo, 18. maja, so v KD Španski borci, v soboto, 21. maja, pa v okviru kulturnega tedna ljubljanskih srednješolcev v Cankarjevem domu nastopili dijaki srednje šole za elektroenergetiko iz Most. Uprizorili so dramatisirano znano Voltairovo povest Kandid, ki pomeni enega največjih dosežkov francoskega razsvetljenstva, in znano Sartrovo dramo Zaprta vrata.

Čeprav sta obe deli uprizorjeni zelo različno, tako z vidika režije kot z vidika igre, sta vendarle združeni v eno in enotno predstavo, saj sta igrani celo brez vmesnega odmora in v bistvu v isti sceni. Tako se sama po sebi vsiljuje misel, da so mladi uprizoritelji skušali obe deli povezati v nekakšno celoto, hkrati pa se gledalec že ob izboru najbrž mora vprašati, kaj bi moglo biti tisto, kar je današnji srednješolček pritegnilo k tema dvema besediloma. Voltaire v svoji povesti dokazuje, da človekove usode ne uravnava nikakršna previdnost (bog) in da je najbolje, če vsakdo

lepo prizadevno opravlja svoje vsakdanje delo, ker sicer lahko pride do hudih zločinov in nesreč. Sartre dokazuje v svoji igri tezo, da so pravi pekel samo ljudje drug drugemu, vsak s svojimi težnjami in predsodki. Uprizoritev mošćanskih srednješolcev pa nas pravzaprav prepričuje, da so mladi uprizoritelji projicirali Sartrovo idejo tudi v Voltairovo delo, saj so izpostavili v njem predvsem tiste dogodke, ki izpričujejo tako rekoč nemogočnost sobivanja, ljubezni ali vsaj strpnosti.

Kar zadeva režijsko in igralsko plat, je treba poudariti, da je bil

drugi del večera (Sartre. Zaprta vrata) nedvoumno zanimivejši in predvsem igralsko kvalitetnejši. Čeprav morda uprizoritelji menijo, da so z dramaturgijo skečev, s pevsкими vloži in nekoliko groteskno igro v prvem delu segli dlje, bo verjetno le držalo, da so že kar zanimivi igralci (predvsem Damjan Zorc kot Garcin in Silvija Jovaković kot Ines) v drugem delu uspešneje pritegnili naklonjeno pozornost občinstva. Zorc in Jovanovičeva sta dokaj uspešno nakazovala tudi psihološke nianse svojih značajev in dovolj dobro oblikovala (ritmizirala) govor svojih oseb. V Kandidu je bil igralsko najzanimivejši Igor Martincič, ki je nastopil kot Žid Isakar in Kakambo. V prvem delu pa je nekoliko motilo pomanjkanje odrske discipline (pišem o predstavi v domu Ivan Cankar).

TONE PERŠAK

SREČANJE MLADIH PEVCEV 1983

Štirje otroški in pet mladinskih zborov z osnovnih šol Prežganje, Toneta Trtnika-Tomaža, Jožeta Moškrčiča, Karla Destovnika-Kajuha, Ketteja in Murna ter Edvarda Kardelja je pripravilo sredi maja v KD Španski borci koncert — XVII. srečanje mladih pevcev naše občine v počastitev 40-letnice Koncerta.

Osebnost izkaznica minulega srečanja:

— slišali smo pesmi skladateljev Karla Pahorja, Marjana Kozine, Janca Bitenca, Jožeta Privška, Slavka Miheličja, Matije Tomca in Radošana Gobca; od jugoslovanskih in tujih pa skladbe Barote, Novkoviča, Bacha in Tossellija;

— med priredbami ljudskih pesmi so se zvrstile slovenske ter po ena medimurska, luxemburška, angleška in grška;

— z uvrstitvijo pesmi skladateljev Pavla Šivica, Viktorja Miheličja, Jakoba Ježa, Mateja Blanterja in Franca Schuberta so se mladi pevci spomnili njihovih obletnic, ki jih praznujejo oziroma se jih spominjamo v tem letu;

— zbori so umetniško oblikovali Bojčenkova Bobnar, Liljana Štepič, Štefica Kozamernik, Nada Rodman, Andreja Polanec, Janja Senica, Mišo Saka Frelj in Boris Frank;

— med nastopajočimi sta zlasti prijetno zazvenela mladinska zbora OŠ Leopolda Mačka-Boruta in Edvarda Kardelja iz Polja; prvi koncertantno, drugi pa bolj po meri širokega »ljudskega ugajanja«.

Srečanju mladih pevcev v mladinskemu zborovodstvu na rob pa tole: — ni prav, da zborovodje tako rekoč do zadnjega ne pošljejo notnega gradiva, na podlagi katerega naj bi organizatorji srečanja (zveza kulturnih organizacij) preskrbeli pianista za zbor, ki potrebujejo klavirsko spremljavo;

— nikoli kdove kako ugodnim pogojem za delo šolskih zborov ni za zdaj

(navkljub obetom!) »odpomoglo« niti usmerjeno izobraževanje, saj ugotavljamo namesto kadrovskih »presežkov« le primanjkljaje. Slednje je v primerjavi z leti poprej toliko občutnejše, kolikor manj ugodno je to delo gnotno nagajevano in kolikor bolj se poraja miselnost, da je šolski zbor »servis za proslave«, ki pa je sicer s termini za vaje povsem izenačen z drugimi prostocasnimi dejavnostmi na šoli.

Pot za prihodnost v tej smeri zagotovo ni najustreznejša.

MIRO KOKOL

● Prireditve v KD Španski borci

Jelovškov likovni salon

— od 9. do 18. junija razstavljajo člani likovne skupine Indos. Razstava je odprta vsak dan od 16. do 19. ure, ob sobotah pa od 10. do 12. ure.

VELIKA DVORANA

— 16. junija ob 20. uri Mire Štefanec. Večna lovišča, v izvedbi gledališke skupine KUD Hrušica.

— V tem mesecu bo ob sobotah dopolneve več lutkovnih predstav. Natančnejši podatki bodo objavljeni v dnevnem časopisu.

UPRAVA DOMA